

на формирование и деятельность властных институтов, подрывает доверие граждан к власти, усложняет отношения Украины с иностранными партнерами. Поэтому борьба с ней является первоочередной задачей и связана с достижением следующих основных целей: уменьшение числа так называемых «взяткоемких» функций государственного управления (выдача разрешений, лицензий, справок и т.п.); четкое законодательное определение процедур принятия управленческих решений; обеспечение прозрачности принятия решений с помощью конкурсов, тендеров и т.п.; повышение уголовной ответственности за коррупционную деятельность.

Для достижения этих целей целесообразно предпринять следующие меры. На законодательном уровне надо принять Кодекс поведения государственного служащего, в котором определить систему принципов и ценностей государственной службы, модели поведения государственного служащего в определенных ситуациях. Кодекс может содержать, в частности, рекомендации о правильных действиях чиновника в случае возникновения материальной заинтересованности, попытки дать ему взятку и т.п. В государственных органах следует назначить ответственное должностное лицо по вопросам этики государственных служащих. Необходимо определить законодательно и сделать прозрачной процедуру предоставления кредитов под гарантии государственных органов, а также использование бюджетных средств, добиться выполнения уже принятых законов.

Шуба І.В.
НТУ «ХП»

ПОНЯТТЯ ПЛАГІАТУ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Україна тримає курс на побудову правової, процвітаючої європейської держави. Проводяться реформи у різних сферах задля забезпечення відповідності вимогам, які висуваються, та для реалізації поставлених цілей. В ЗМІ останнім часом все частіше з'являється інформація про дисертації, у яких виявлено порушення немайнового права іншого автора, запозичення наукових результатів без посилань на джерело тощо. Так, *de jure*, законодавство з питання інтелектуальної власності в Україні відповідає нормам права провідних країн світу. Однак, у реалії *de facto* більшості випадків не настає жодної відповідальності за плагіат.

Визначення поняття «плагіат» закріплено у ЗУ «Про авторське право та суміжні права», плагіатом є «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору». «Великий тлумачний словник сучасної української мови» та Інтернет ресурс Вікіпедія акцентують увагу у визначенні плагіату на привласнення авторства та також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора. Існують наступні види плагіату: копіювання роботи іншого автора під своїм іменем; компіляція фраз запозичених та власних з порушенням правил цитування; перефразування чужої роботи без використання посилань.

Згідно зі ст. 69 Закону України «Про вищу освіту», заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату - оприлюдненню (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства. В Україні обов'язок з контролювання дотримання академічної доброчесності покладено на Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

За порушення особистих немайнових прав, зокрема, плагіат в українському законодавстві передбачено наступні види відповідальності:

Адміністративна у вигляді штрафу за незаконне використання об'єкту права інтелектуальної власності (ст. 51, п. 2. КУ «Про адміністративні правопорушення»).

Цивільна відповідальність (ст. 432 ЦКУ) при винесенні судом рішень (ст. 16 ЦКУ) у випадках, встановлених законом. Наприклад, рішення про застосування разового грошового стягнення, опублікування в ЗМІ відомостей про порушення права інтелектуальної власності, застосування заходів щодо запобігання порушень тощо.

Кримінальна відповідальність за незаконне відтворення розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва (ст. 176 ККУ) з обмеженням або позбавленням прав та свобод правопорушника.

Дисциплінарна відповідальність (ст. 32 ЗУ «Про вищу освіту»).

На жаль, вищенаведені види відповідальності за плагіат досить загальні, лояльні та недостатні для подолання академічної недоброчесності. Необхідні рішучі кроки щодо вдосконалення законодавчої бази, зокрема, посилення відповідальності за вчинення плагіату. Також зі шкільних та студентських років необхідно приділяти увагу вихованню морально-етичних норм доброчесності у навчанні та науці.